

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

12 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Nadejda Toma, Vladimir Timofti, Constantin Alerguș, Anatolie Țurcan,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de inculpatul Stamati Iurie și de reprezentantul părții vătămate Schidu Ion prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2017 în cauza penală în privința lui

*Stamati Iurie XXXX, născut la
XXXXX, .originar și domiciliat r-ul
XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

- 1. 26.10.2015 – 15.06.2016 (prima instanță);***
- 2. 11.07.2016 – 06.06.2017 (instanța de apel);***
- 3. 01.08.201 – 12.12.2017 (instanța de recurs).***

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Nisporeni din 15 iunie 2016, Stamati Iurie, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal, a fost achitat, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Acțiunea civilă înaintată de reprezentantul legal al părții vătămate Baraboi Aliona cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 160 000 lei de la Stamati Iurie, a fost respinsă.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Stamati Iurie XXXXX de către organul de urmărire penală a fost învinuit că, activând în funcție de primar al s. XXXXX, în perioada de timp 16.06.2014 - 07.11.2014, îndeplinind atribuțiile de autoritate tutelară a minorului XXXXX având în sarcină activitatea de asistență, promovare și apărare a drepturilor copilului, prin dispoziția nr. 13 din 13.06.2014 a dispus plasarea minorului XXXXX în Spitalul Clinic de Psihiatrie mun. Chișinău, după care neîndeplinindu-și în mod corespunzător obligațiile de serviciu, contrar atribuțiilor și prevederilor stipulate în art. 35 alin. (1) Cod civil, art. 29 alin. (1) lit. j), q), r) din Legea nr. 436 din 28.12.2006, privind administrația publică locală; art. 3, 4, art. 6 alin. (1) lit. f) și l), art. 21 alin. (2) și art. 22 alin. (1) și (2) lit. c), e) și k) din Legea nr.140 din 14.06.2013 - privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, a admis omisiunea acordării suportului necesar social, inclusiv fiind informat în mod repetat de către administrația instituției medico-sanitară de psihiatrie din mun. Chișinău „Codru”, cu privire la expirarea termenului stabilit pentru aflarea minorului XXXXX în instituția respectivă pentru administrarea tratamentului psihiatric, nu a întreprins măsurile necesare pentru organizarea externării minorului, fapt ce a condus la prelungirea administrării tratamentului psihiatric și deținerii minorului în plasament în cadrul instituției psihiatrice pe o perioadă prelungită de 144

zile, cauzând astfel urmări grave drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale minorului XXXXX, de natură să afecteze starea psihoemoțională prin provocarea intenselor suferințe psihice și fizice.

De către organul de urmărire penală acțiunile lui Stamatii Iurie au fost încadrate în baza art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procuror, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Stamatii Iurie XXXXX să fie declarat vinovat și condamnat în baza art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere pe un termen de 5 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

În motivarea apelului declarat a invocat că:

- inculpatul Stamatii Iurie a săvârșit infracțiunea imputată, iar vinovăția acestuia a fost dovedită conform legii, astfel declarațiile părții vătămate minore XXXXX și martorilor Rotaru V., Popescu T., Bouroș I. și Aftene V., precum și alte probe prezentate în susținerea învinuirii, n-au fost cercetate și apreciate corect;

- instanța de judecată a ignorat argumentele aduse de către acuzare, prin care poziția inculpatului și versiunea acestuia, înaintate în procesul penal, reprezenta o modalitate de a se eschiva de la răspunderea penală și restituirea prejudiciului moral cauzat prin atitudinea neglijentă a acestuia, fără a fi apreciate corect declarațiile martorilor Eugenia Tulbure, care în cadrul ședinței de judecată a explicat instanței că DASPF Nisporeni este un organ de evidență, de coordonare, însă nemijlocit atribuțiile de tutelă și curatelă din sate și comune sunt exercitate de către primarii acestora, ale martorului Aftene Vadim, care a declarat în ședința de judecată că deși reprezentanții spitalului clinic de psihiatrie erau gata să externeze minorul oricui și în orice moment, totuși acesta a declarat că ei nu puteau să procedeze în așa mod, deoarece era vorba despre o persoană minoră, care nu avea nici 16 ani împliniți;

- totodată, instanța de judecată nu s-a expus asupra faptului dacă actele întocmite și semnate de către inculpat reprezintă sau nu acte de dispoziție, și de ce la internarea sau plasarea minorului XXXXX în instituțiile școlare sau cele medicale de fiecare dată erau adoptate în acest sens acte dispozitorii (decizii, dispoziții) ale căror executare/îndeplinire era la controlul inculpatului, or în cazul de față nu rezulta că primarul s. Ciutești prin semnarea actelor respective, exercita atribuțiile și obligațiile care îi revin unui tutore asupra unui minor;

- în partea descriptivă a sentinței de achitare, instanța a făcut referire doar la prevederile art. 6 al Legii nr.140 privind protecția specială a copilului aflat în situație de risc, și nu a dat nici o apreciere celorlalte norme pe care s-a bazat învinuirea, și anume art. 35 alin. (1) Cod civil, art. 29 alin. (1) lit. j), q), r) din Legea nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală; or în cazul de față întreprinderea măsurilor privind externarea minorului XXXXX din spitalul de psihiatrie, nu era obligatoriu de indicat în mod expres în conținutul Legii nr. 140, acest fapt urma să fie interpretat ca fiind o consecință a neîndeplinirii corespunzătoare a întregului cerc de obligații ce-i revin primarului atât în baza Legii nr. 140, cât și a celor care îi revin în baza celorlalte acte normative, care reglementează activitatea autorității publice locale în acest domeniu;

- plasarea minorului în instituția medicală a fost una planificată și nu una urgentă, deoarece însăși din declarațiile inculpatului în ședința de judecată rezulta că s-a decis plasarea acestuia în spitalul psihiatric din motiv că copilul a fost eliberat din școala auxiliară Rezina și nu aveau ce să facă cu el, precum și faptul că toate actele care au fost întocmite în lipsa minorului: certificatul sau îndreptarea de la medicul psihiatric a fost eliberat fără ca acesta să-l fi examinat pe minor, la fel și dispoziția nr. 13 din 13.06.2014, fapt care nu vorbește decât despre faptul că s-a luat o decizie în regim urgent. Însă, chiar și dacă s-a admis situația în care internarea minorului a fost un plasament planificat, atunci s-a pus întrebarea de ce primarul s. Ciutești atunci când a apărut situația de risc pentru minor, acesta necesitând a fi externat în mod de urgență, fiindu-i încălcate drepturile și libertățile fundamentale, cunoscând cu certitudine despre faptul că în privința acestuia la acel moment nu era instituită nici o tutelă și în baza Legii nr. 140 și a Legii cu privire la administrația publică locală, a codului civil, era persoana care exercita atribuțiile și obligațiile tutelare, nu a întreprins măsuri în vederea externării lui, nu a organizat plasarea minorului chiar și pentru o perioadă de 72 de ore într-un alt loc, a lăsat minorul în situația de risc și nu a semnat o dispoziție cu privire la organizarea externării minorului așa cum a făcut-o în momentul când s-a decis internarea acestuia, mai mult ca atât achitatul la adoptarea deciziilor care au fost luate în privința minorului XXXXX nu s-a condus de interesul superior al copilului;

- în cadrul ședințelor de judecată martorii Popescu Tatiana și Rotaru Valentina deși au încercat să nu declare anumite date, care ar arăta direct asupra vinovăției inculpatului, aceștea aflându-se în raport de subordonare față de ultimul, activând în calitate de asistent social și respectiv secretară a consiliului local s. Ciutești unde achitatul este primar, totuși din declarații a rezultat că toate măsurile, acțiunile și deciziile adoptate în privința minorului XXXXX au fost confirmate prin semnătura primarului Stamatii Iurie, fapt care demonstrează că infracțiunea ce i-a fost imputată a fost comisă anume de inculpat;

- deși la internarea minorului nu a participat în mod nemijlocit inculpatul, acesta în temeiul obligațiilor de serviciu, pe care era obligat să le îndeplinească în modul corespunzător, prevăzute de art. 35 al. (1) Cod civil, art. 29 alin. (1) lit. j), q), r) din Legea nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală; art.3, 4, art. 6 alin. (1) lit. f) și l), art. 21 alin. (2) și art. 22 alin. (1) și (2) lit. c), e) și k) din Legea nr. 140 din 14.06.2013 - privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, potrivit căroră - dumnealui având „de iure” calitatea de reprezentant al autorității tutelare locale - activând în calitate de primar, „de facto” rămânea a fi și în continuare persoana responsabilă de exercitarea funcțiilor de autoritate tutelară;

- neglijența inculpatului Stamatii Iurie, s-a datorat și faptului că acesta în activitatea sa, nu a asigurat și promovat cu prioritate interesul superior al minorului XXXXX așa cum prevede legislația în vigoare.

Analizând în ansamblu circumstanțele cauzei, urma a reitiera că instanța de judecată ilegal a dispus achitarea inculpatului Stamatii Iurie pentru infracțiunea incriminată conform prevederilor art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal, odată ce, pe parcursul cercetării judecătorești fiind cercetate probele acuzării au fost ignorate de către instanța de judecată, iar unilateral a fost admisă poziția apărării și declarațiile inculpatului, care reprezenta o versiune de apărare și eschivare de la răspunderea penală și materială.

3.2. Avocatul Mămăligă Valerian în numele părții vătămate XXXXX, care a solicitat repunerea în termen a apelului, casarea sentinței cu dispunerea rejudecării cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri.

În motivarea apelului declarat a invocat, că cu sentința judecătorei Nisporeni din 15.06.2016 a făcut cunoștință la data de 23.06.2016 (anexa 1 - copia sentinței judecătorei Nisporeni din 15.06.2016). Nefiind de acord cu sentința, la data de 30.06.2016 (în termenul de 15 zile de declarare a apelului), a expediat printr-o greșeală mecanică cererea de apel în adresa Curții de Apel Chișinău, dar nu în adresa instanței de fond (anexa 2 - copia chitanței nr.69832/1 eliberată de ÎS. „Poșta Moldovei” din data de 05.06.2016). Astfel, sentința dată a fost atacată cu apel în termen de 15 zile la Curtea de Apel Chișinău, doar că nu prin intermediul judecătorei Nisporeni, ceea ce ar putea fi considerat ca apel depus tardiv, motiv din care, pentru a asigura apelul, a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului.

3.3. Avocatul Schidu Ion, în numele părții vătămate XXXXX, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi sentințe în privința învinuirii aduse lui Stamatii Iurie și cererii privind repararea prejudiciului moral.

În motivarea apelului declarat a invocat, că prin emiterea Dispoziției nr. 43 din 24.12.2012 a primarului s. Ciutești privind anularea Dispoziției nr. 28 din 12.12.2005 privind instituirea tutelei asupra minorului XXXXX, sarcina asistenței, promovării și apărării drepturilor minorului XXXXX urma să fie realizată efectiv de către autoritatea tutelară locală, iar aceasta respectând principiile stabilite de art. 4 din Legea 140/20133, urma în colaborare cu autoritatea tutelară teritorială, să întreprindă un șir de activități în vederea reabilitării, acordării suportului social, medical, educațional și prietenos copilului, în baza unui program individual de reabilitare și incluziune socială și a-i oferi protecție împotriva abuzurilor.

Analizând materialele acumulate în procesul de documentare a cauzei, inclusiv actele medicale, s-a conchis că XXXXX a fost internat pentru tratament în Spitalul Clinic de Psihiatrie „Codru” în anul 2012 (externat la 24.12.2012), apoi în anul 2013 (18.03 - 09.04.2013) și repetat în a.2014, iar opinia lui cu privire la spitalizare sau tratament nu a fost vreodată consultată. Din materialele acumulate reieșea că administrația instituției psihiatrice în legătură cu finalizarea tratamentului, a expediat în repetate rânduri autorității tutelare demersuri, privind necesitatea externării minorului. Acesta, însă a fost luat din Spitalul clinic de psihiatrie abia după implicarea avocatului parlamentar față de autoritatea tutelară teritorială - Direcția de asistență socială și protecție a familiei Nisporeni. În circumstanțele date, minorul orfan XXXXX – a fost lăsat de autorități, față în față cu efectele trăirii unei copilării traumatizante și eredități dificile, în urma cărora s-a dezvoltat anumite deficiențe emoționale (ce în opinia psihopedagogilor, urmează a fi tratată prin metode naturiste) și comportament delinvent, a fost plasat în Spitalul clinic de psihiatrie „Codru” în lipsa voinței acestuia, pentru o perioadă de circa 144 de zile, primind tratament medicamentos cu preparate neuroleptice puternice, fiind totodată lipsit de oricare suport sau monitorizare din exterior. Era concludentă, în ceea ce privește abordarea de către autoritatea tutelară teritorială a problemei minorului XXXX, concluzia organului de tutelă și curatelă nr. 962 din 15.10.2014, privind necesitatea plasării minorului într-o instituție rezidențială în care era menționat că „ pe parcursul vacanței de vară copilul XXXXX s-a aflat la tratament în spitalul de psihiatrie din or. Chișinău, unde se află și până în prezent”.

Potrivit art. 51 alin. 2 din Legea nr. 1402/1997 privind sănătatea mintală - fiecare minor plasat în o instituție de sănătate mintală trebuie să aibă un reprezentant legal, care să-i exprime interesele, inclusiv consimțământul la tratament, în relațiile cu instituția medicală și cu lucrătorii medicali, precum și cu alte persoane fizice și juridice, minorul trebuia reprezentat de un adult în condițiile legii. La acordarea asistenței medicale trebuia luată în considerație voința minorului în măsura adecvată capacității lui de a înțelege.

În cadrul interviului cu minorul, acesta a confirmat faptul neconsultării cu el a deciziei, privind internarea acestuia în instituția psihiatrică.

Mai mult, acesta a menționat că a fost foarte speriat văzând că este adus din nou la Spitalul clinic de psihiatrie și a încercat să se opună.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2017, pronunțată integral la 06 iulie 2017, s-au admis apelurile declarate, a fost casată total sentința, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță:

Stamati Iurie XXXXX a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 329 alin. (2), lit. b) Cod penal la 2 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita anumite activități în potrivit art. 123 Cod penal, pe un termen de 5 (cinci) ani și, în temeiul art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei principale, pe o perioadă de probațiune de 2 (doi) ani, fiind obligat să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent;

Acțiunea civilă a fost admisă parțial și s-a încasat de la inculpatul Stamati Iurie în beneficiul părții vătămate minore XXXXX – 60 000 (șasezeci mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a apreciat probele administrate în cauză și anume: declarațiile inculpatului, părții vătămate, reprezentantului legal al părții vătămate, a martorilor, a verificat legalitatea și temeinicia sentinței atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, cercetate suplimentar în instanța de apel, instanța a constatat că:

Stamati Iurie XXXXX, exercitând funcția de XXXXX XXXXX, r-nul XXXXX Nisporeni, în perioada de timp 16 iunie 2014 – 07 noiembrie 2014, îndeplinind atribuțiile de autoritate tutelară a minorului XXXXX, născut la 08 octombrie 1998, având în sarcină activitatea de asistență, promovare și apărare a drepturilor copilului, prin dispoziția nr. 13 din 13 iunie 2014, a dispus plasarea minorului în Spitalul Clinic de Psihiatrie mun. Chișinău, după care neîndeplinindu-și în mod corespunzător obligațiile de serviciu, contrar atribuțiilor și prevederilor stipulate în art. 35 alin. (1) Cod civil; 29 alin. (1) lit. j), q), r) din Legea nr. 436 din 28.12.2006, privind administrația publică locală; 3, 4, 6 alin. (1) lit. f) și l), 21 alin. (2) și 22 alin. (1) și (2) lit. c), e) și k) din Legea nr. 140 din 14.06.2013 – privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, a admis omisiunea acordării suportului necesar social, inclusiv fiind informat, în mod repetat de către administrația instituției medico-sanitară de psihiatrie din mun. Chișinău „Codru” cu privire la expirarea termenului stabilit pentru aflarea minorului XXXXX în instituția respectivă, pentru administrarea tratamentului psihiatric, nu a întreprins măsurile necesare pentru organizarea externării minorului, fapt ce a condus la prelungirea administrării tratamentului psihiatric și deținerii minorului în plasament în cadrul instituției psihiatrice pe o perioadă prelungită de 144 zile, cauzând astfel urmări grave drepturilor

și intereselor ocrotite de lege ale minorului XXXXX de natură se afecteze starea psihoemoțională prin provocarea intenselor suferințe psihice și fizice.

Instanța de apel a statuat că nerecunoașterea vinovăției nu echivalează cu achitarea inculpatului, devreme ce probele prezentate în sprijinul învinuirii, cercetate sau după caz verificate în ședința instanței de apel, au dovedit săvârșirea infracțiunii respective de către inculpat, versiunea acestuia fiind necorespunzătoare, urmărind scopul de a evita răspunderea penală. Astfel, instanța de apel a considerat că argumentele inculpatului sânt combătute prin probele prezentate, relevate și analizate.

Urmare a considerentelor expuse, prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componenței de infracțiune prevăzute de norma penală, instanța de apel a calificat fapta constatată în baza art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal: neîndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor de serviciu ca rezultat a unei atitudini neglijente față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei fizice, care au provocat urmări grave.

Cu privire la calificarea infracțiunii efectuate, instanța de apel a făcut următoarele precizări: - subiectul infracțiunii este inculpatul Stamatii Iurie, care întrunește condițiile prevăzute la art. 21 alin. (1) și 22 Cod penal; totodată, inculpatul deținând la momentul comiterii infracțiunii funcția de primar al satului Ciutești, raionul Nisporeni, avea calitatea specială de persoană cu funcție de răspundere, sub aspectul enunțat la art. 123 alin. (1) Cod penal; - obiectul juridic special al infracțiunii îl forma relațiile sociale cu privire la buna desfășurare a activității de serviciu în sectorul public, care presupunea îndeplinirea corespunzătoare de către o persoană cu funcție de răspundere a obligațiilor de serviciu; obiectul material presupunea corpul părții vătămate minore XXXXXX; - latura obiectivă includea următoarele trei semne: 1) fapta prejudiciabilă care se exprima prin acțiunea de îndeplinirea necorespunzătoare sau în inacțiunea de neîndeplinire a obligațiilor de serviciu; 2) urmările prejudiciabile, și anume – urmările grave pricinuite drepturilor și intereselor părții vătămate minore; 3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile; - latura subiectivă a infracțiunii incriminate inculpatului s-a exprimat prin imprudență – atitudinea neglijentă față de obligațiunile de serviciu.

Soluționând chestiunea cu privire la pedeapsă, instanța de apel a menționat luarea în considerație prevederile din art. 7, 61, 75 și 90 Cod penal și, pe această linie de idei, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, precum și de faptul că, printre altele, pedeapsa are drept scop prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane. Inculpatul anterior nu a fost condamnat, infracțiunea prevăzută de art. 329 alin. (2) Cod penal, conform art. 16 alin. (4) Cod penal este clasificată ca fiind gravă, circumstanțe agravante nu s-au constatat și, în context, s-a considerat rezonabilă și oportună aplicarea pedepsei cu închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita anumite activități în sensul art. 123 Cod penal. Instanța de apel, menținând luarea în considerație a circumstanțelor cauzei, precum și personalitatea inculpatului, care era una pozitivă (vol. I, f. d. 208), a considerat că există temei pentru ca acesta să beneficieze de posibilitatea corectării și reeducării în condiții non privative de libertate, astfel fiind aplicabile prevederile articolului 90 Cod penal, adică să fie suspendată

condiționat executarea pedepsei cu închisoare, cu fixarea unei perioade de probațiune. Interpretarea judiciară a prevederilor art. 90 Cod penal, care constituie sediul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei, în raport cu starea de fapt și de drept stabilită, a determinat concluzia că în speță exista temei legal pentru aplicarea acestora.

Soluționând acțiunea civilă înaintată în cauză cu privire la repararea prejudiciului moral, instanța de apel a considerat-o parțial întemeiată. Astfel, s-a constatat că, în rezultatul infracțiunii săvârșite de inculpat, părții vătămate minore i-au fost cauzate suferințe psihice. În această ordine de idei, s-a impus stabilirea unui quantum al prejudiciului moral produs prin infracțiune, în proporțiile corespunzătoare, care se v-a încasa de la inculpat în beneficiul părții vătămate. La evaluarea quantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral s-au luat în considerație rezultatele infracționale, care au influențat considerabil starea psihică a părții vătămate minore în legătură cu internarea îndelungată în Spitalul de Psihiatrie „Codru” din municipiul Chișinău.

Din considerentele date, instanța de apel a ajuns la concluzia că sentința atacată nu cuprindea analiza și evaluarea completă, obiectivă și sub toate aspectele a mijloacelor de probe administrate, sub aspectul aprecierii probelor și calificării faptei, în vederea stabilirii adevărului cu privire la săvârșirea infracțiunii de către inculpat, astfel la adoptarea soluției de achitare a inculpatului, prima instanță n-a acordat deplină eficiență dispozițiilor art. 7, 101, 384 Cod de procedură penală. Considerentele și concluziile cuprinse în sentință nu s-au bazat pe aprecierea cuvenită a probatoriului administrat, astfel încât nu au fost motivate temeinic, lipsind argumentele pentru care instanța a respins probele prezentate în sprijinul învinuirii.

În consecință, prima instanță greșit a apreciat probele administrate, în pofida faptului că ele dovedeau cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Cu referire la aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, instanța de apel a conchis că inculpatul nu cade sub incidența acesteia, existând restricția prevăzută la art. 1 alin. (1) inculpatul nu a manifestat căință activă în cadrul procesului penal.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. Inculpat, la 12 iulie 2017, invocând drept temei prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală – nu au fost întrunite elementele infracțiunii, prin care a solicitat casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că:

- instanța de apel n-a ținut cont de faptul că comisia raională pentru protecția drepturilor copilului a decis plasarea minorului la spitalul de psihiatrie „Codru”, fapt confirmat prin Avizul comisiei din 29.04.2013 (f.d. 22); din 13.06.2014 (f.d. 23); din 18.09.2014 (f.d. 24);

- documentația privind plasarea lui XXXXX la tratament, a fost perfectată de colaboratorul DASPF Nisporeni d-na Eugenia Tulbure;

- instanța de apel a ignorat prevederile Legii nr. 140 din 14.06.2013, privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

5.2. Avocatul Ion Schidu în numele minorului XXXXX, la 05 august 2017, invocând drept temei prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe

care se întemeiază soluția și pct. 10) - s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care ar soluționa erorile judiciare admise de instanța de apel.

În motivarea recursului invocă că instanța de apel deși a dat o încadrare juridică corectă a faptelor săvârșite de inculpat, aceasta a omis să se pronunțe și să pună la baza hotărârii aspectele/motivele invocate de către apelanți ce țin de neglijența în emiterea dispoziției autorității tutelare nr. 13 din 13 iunie 2014, privind plasarea minorului/părții vătămate XXXXX în Spitalul Clinic de Psihiatrie.

Totodată, la materialele dosarului au fost anexate concluzii medicale, care vorbesc despre inoportunitatea terapeutică a plasării minorului în Spitalul Clinic de Psihiatrie pentru tratament. Recurentul expune aici și prezența inconsistențelor în procedura de diagnosticare a maladiei, respectiv credibilitatea stabilirii acesteia. Analizând actele medicale disponibile, s-a observat că, diagnosticul „retard mintal ușor, sindrom psihopatiform”, este menționat pentru prima dată în anul 2013. La el s-a făcut referire în trimiterea-extras (fără număr și dată) de la Spitalul raional Rezina (eliberat în 2013 – perioada desfășurării studiilor în cadrul școlii-internat în or. Rezina); fișa medicală 2013 (C/i-NAV 0953825 „Epicriza”), eliberată de SCP „Codru” (anexată); trimiterea-extras din 03.06.2014, eliberată de medicul psihiatru Guțu Valeriu din cadrul IMSP SR Nisporeni, privind tratamentul staționar a minorului la Spitalul Clinic de Psihiatrie.

Ultimul act medical a făcut referire la deținerea de către XXXXX a gradului II de invaliditate, fără ca acestuia să-i fi fost de jure atribuit de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, vreun grad de dizabilitate. Însă din alt considerent, având în vedere faptul că la data eliberării trimiterii-extrasului, minorul V. XXXX se afla la școala-internat din or. Rezina, recurentul conchide că aparent concluziile medicale specificate, inclusiv decizia de a interna minorul în Spitalul de Psihiatrie, au fost luate fără examinarea nemijlocită a minorului, iar concluziile medicale au fost luate în baza comportamentului delincvent al minorului, inclusiv „nervozitate și iritabilitate”.

Un alt motiv pentru declararea recursului dat este că, la individualizarea pedepsei inculpatului, instanța a omis reținerea circumstanței agravante prevăzute de art. 77 alin. (1) lit. e) Cod penal – săvârșirea infracțiunii cu bună știință împotriva unui minor.

Acest fapt, potrivit art. 78 alin. (3) Cod penal, presupune posibilitatea aplicării pedepsei maxime prevăzute la articolul corespunzător din Partea specială a Codului penal sau, cel puțin, lipsa temeiului de a fixa minimul pedepsei complementare – 5 ani de privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții și celei principale – 2 ani și 6 luni de pedeapsă cu închisoarea.

Mai mult ca atât, instanța de apel, conform prevederilor art. 90 alin. (6) lit. e) Cod penal, urma să-l oblige pe inculpat să repare daunele cauzate într-un termen stabilit de instanță, eroare care necesită a fi reparată de instanța de recurs, or aceasta constituie o garanție esențială pentru partea vătămată în ceea ce privește onorarea obligației de reparare a prejudiciului cauzat acestuia prin infracțiune.

6. La cauză, a fost depusă referință la 30 august 2017 de către inculpatul Stamati Iurie, care se pronunță pentru inadmisibilitatea recursului înaintat de avocatul părții vătămate, din motivele invocate în recursul înaintat asupra deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2017.

Menționează că comisia raională pentru protecția copilului a decis plasarea lui V. XXXXX la tratament în Spitalul Clinic de Psihiatrie „Codru” și în baza diagnozei determinate de medicul psihiatru. Minorul a fost internat la spital de reprezentanții autorității tutelare raionale Nisporeni și nu de primăria s. Ciutești.

Necesitatea emiterii dispoziției nr. 13 din 13 iunie 2014, a fost dictată de faptul că minorul XXXXX în acel timp nu avea un tutore numit, deoarece tutorele numit de primărie a refuzat de el.

7. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide că cel declarat de reprezentantul părții vătămate, Schidu Ion, urmează a fi respins, iar cel declarat de inculpatul Stamati Iurie urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul ordinar, instanța este în drept să îl respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate sau să îl admită, cu casarea totală a hotărârilor judecătorești și cu dispunerea achitării persoanei în cazurile prevăzute de Codul de procedură penală.

Cu referire la recursul ordinar declarat de inculpatul Stamati Iurie, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, cu desființarea totală a soluțiilor adoptate de instanțele de fond și apel. În motivarea acestei opinii, Colegiul penal lărgit constată că lui Stamati Iurie, prin rechizitoriu, i-a fost imputată comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal, potrivit indicilor calificativi – neglijența în serviciu, care a provocat **alte urmări grave**.

Potrivit art. 52 alin. (1) Cod penal, se consideră componentă a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă.

Raportând această prevedere la caz, Colegiul penal lărgit reține că semnul calificativ “*alte urmări grave*” este parte componentă a laturii obiective a infracțiunii, în sensul urmării prejudiciabile a acesteia.

Colegiul penal lărgit reiterează că semnul calificativ anterior menționat se poate manifesta prin diverse modalități, având o natură estimativă, motiv din care existența sau inexistența urmărilor grave și dimensiunea graduală a acestora (obișnuită, considerabilă, gravă) trebuie să fie stabilită de instanță, în fiecare caz în parte.

Colegiul penal lărgit reține că, la stabilirea cu certitudine a întinderii urmării grave, urmează a fi luat în considerație atât gradul de pericol pe care îl manifestă fapta comisă, având în vedere sensul general al justiției și conștientizarea juridică a societății, cât și impactul afectării interesului legal protejat.

Colegiul penal lărgit constată că semnul calificativ “*alte urmări grave*” se poate manifesta prin două modalități: **1) cauzarea unor daune materiale în proporții deosebit de mari; 2) provocarea unei vătămări grave integrității corporale sau sănătății persoanei**, reieșind din specificul cauzei deferite prezentei judecări, și anume că lui Stamati Iurie i-a fost imputată omisiunea întreprinderii măsurilor necesare pentru organizarea externării minorului XXXXX, care a condus la prelungirea administrării tratamentului psihiatric și deținerii acestuia în plasament pe o perioadă prelungită.

În sensul celor enunțate, Colegiul penal lărgit constată că în rechizitoriu a fost omisă atât învinuirea lui Stamati Iurie în cauzarea unor daune materiale în proporții deosebit de mari părții vătămate, cât și provocarea față de ultima, prin acțiunile/inacțiunile sale, a unei vătămare grave integrității corporale sau sănătății.

În mod corelativ instanța de apel, adoptând soluția de condamnare în privința inculpatului, atât la constatarea faptei comise, cât și în motivarea soluției adoptate, a omis de a indica concret prin care formă din cele menționate s-a manifestat semnul calificativ “alte urmări grave”. În acest sens, instanța de apel nu s-a referit atât la aplicabilitatea în cauză a prevederilor art. 126 Cod penal (în redacția la momentul săvârșirii faptei), care reglementează cuantificarea daunelor, cât și la cauzarea față de partea vătămată a unei vătămări grave, fiind omisă în mod absolut administrarea de probe care ar confirma existența în cauză a careva dintre aceste urmări.

Colegiul penal lărgit constată că în ordonanța de punere sub învinuire și rechizitoriu, ca **urmări grave**, lui Stamati Iurie i-a fost incriminată prelungirea administrării tratamentului psihiatric și deținerii minorului în plasament, în cadrul instituției psihiatrice, pe o perioadă îndelungată de 144 zile, drept rezultat al neîntreprinderii măsurilor necesare pentru organizarea externării minorului.

În opinia Colegiului penal lărgit, consecințele incriminate lui Stamati Iurie **nu constituie urmări grave**, deoarece au un caracter estimativ, a căror întindere nu poate fi cert determinată, ceea ce la rândul său denotă că învinuirea adusă lui Stamati Iurie este afectată, în mod ireparabil, de incertitudine.

În opinia Colegiului penal lărgit, această omisiune denotă faptul că, în cauză nu a fost probată existența semnului calificativ “*alte urmări grave*”, sub o careva formă de manifestare a acestuia dintre cele anterior menționate, ceea ce implică neîntrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii, sub aspectul laturii obiective a acesteia.

Mai mult ca atât, din dispoziția nr. 13 din 13.06.2014, eliberată de primarul comunei XXXXX, reiese că minorul XXXXX **a fost plasat pentru tratament** la Spitalul de Psihiatrie din mun. Chișinău, **pe o perioadă indicată de medic**, iar responsabilitatea îndeplinirii sarcinii date s-a atribuit asistentului social din primăria comunei Ciutești, Popescu Tatiana (f.d. 107, vol.I).

Astfel, lui Stamati Iurie eronat i-a fost încriminat că nu a întreprins măsuri pentru externarea părții vătămate minore, fapt care a rezultat în administrarea tratamentului și deținerea lui în Spitalul de Psihiatrie din mun. Chișinău pe o perioadă prelungită or, după cum s-a constatat, timpul plasării lui XXXXX în Spitalul de Psihiatrie din mun. Chișinău, a fost stabilit de medic, iar executarea dispoziției nr. 13 din 13.06.2014, a fost pusă în sarcina asistentului social.

Din considerentul respectiv, Colegiul penal lărgit consideră că atât soluția instanței de apel urmează a fi desființată, cât și cea a primei instanței, care deși a dispus achitarea inculpatului, eronat s-a bazat pe motivul că fapta nu a fost săvârșită de acesta.

În legătură cu acest fapt, Colegiul penal lărgit conchide asupra necesității admiterii recursului ordinar, cu casarea totală a hotărârilor judecătorești adoptate în cauză și cu dispunerea achitării lui Stamati Iurie, în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În virtutea soluției adoptate, în conformitate cu prevederile art. 387 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit nu se va expune asupra acțiunii civile înaintate în cauză.

Totodată, reieșind din adoptarea soluției de achitare față de inculpat, Colegiul penal lărgit conchide asupra necesității respingerii, ca inadmisibil, a recursului ordinar declarat de reprezentantul părții vătămate, Schidu Ion, fără expunerea asupra argumentelor invocate în acesta.

8. În conformitate cu art. 338, 434, 435 alin. (1) pct. 1) 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de reprezentantul părții vătămate Schidu Ion.

Admite recursul ordinar declarat de *Stamati Iurie XXXXX*, casează total sentința Judecătorei Nisporeni din 15 iunie 2016 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2017, în propria cauză penală și dispune achitarea lui *Stamati Iurie XXXXX*, în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În temeiul art. 387 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție nu se va pronunța asupra acțiunii civile înaintate în cauză.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 12 ianuarie 2018.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Nadejda Toma

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș

Anatolie Țurcan